

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 503/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Všeobecnej úverovej banky, a. s.**, Mlynské nivy 1, Bratislava, IČO 31 320 155, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Kýčerského 7, Bratislava, IČO 36 857 513, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Hrbek, proti postupu Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 203/2004, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Co 216/2016 z 9. júla 2018 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Cdo 111/2019 z 26. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 12. augusta 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 6 C 203/2004 (ďalej len „napadnuté konanie“), základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvým výrokom rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 216/2016 z 9. júla 2018 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a druhým výrokom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 8 Cdo 111/2019 z 26. mája 2021 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti požadovala vyslovenie porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote okresným súdom v napadnutom konaní, vyslovenie porušenia označených práv napadnutými rozhodnutiami a zrušenie konkrétnych výrokov napadnutých rozhodnutí

a vrátenie vecí krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľka požadovala primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v konaní o náhradu škody s príslušenstvom vedenom okresným súdom (napadnuté konanie) v procesnom postavení žalovanej.

Spor medzi stranami sa týkal objektu bývalého hotela [REDAKOVANÉ], ktorý v rámci procesu malej privatizácie vydražil [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodný vlastník“ alebo „právny predchodca žalobkyne“), ktorý so sťažovateľkou uzavrel 2. decembra 1991 zmluvu o pôžičke a v tejto súvislosti aj záložnú zmluvu. Žalobkyňa – ako právna nástupkyňa pôvodného vlastníka hotela si proti sťažovateľke v postavení záložnej veriteľky uplatňovala náhradu škody, ktorá na objekte niekdajšieho hotela vznikla. Postupne bolo v konaní ustálené, že vzťahy medzi stranami je potrebné posudzovať v zmysle Hospodárskeho zákonníka a základnou hmotno-právnou otázkou bolo posúdenie, či sťažovateľka ako záložná veriteľka zodpovedá za škodu, resp. za ktoré skupiny škôd spôsobené/vzniknuté na predmete zálohu, a ak áno, tak v akom rozsahu.

Pokiaľ ide o už zmienené okruhy škôd, v konaní boli súdnym znalcom stanovené: (i) škody na zálohu spočívajúce vo fyzikálno-technických poruchách z nekvalitnej stavebnej výroby, (ii) škody na zálohu zo zrýchleného opotrebenia konštrukcií vznikom porúch zo zanedbaných opráv a údržby a (iii) škody z násilného poškodenia výplňových konštrukcií a vybavenia objektu.

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že okresný súd rozhodol v poradí 8. rozsudkom č. k. 6 C 203/2004 z 13. júla 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 132 320,73 eur so 17,6 % úrokom z omeškania od 24. septembra 1996 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobkyni priznal plný nárok na náhradu trov konania.

3. Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu, ktorý považovala za nepreskúmateľný, podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil prvoinštančný rozsudok v časti povinnosti sťažovateľky zaplatiť žalobkyni sumu 257 022,62 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 30. augusta 1998 (výrok I), v prevyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol (výrok II) a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III), intervenientom nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok IV).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol: *„Je zrejmé, že žalovaný v tomto konaní spochybňoval okolnosť, že by mohla byť daná jeho zodpovednosť za škodu na predmetnom hoteli, ktorú žalobca uplatňuje, a to z dôvodu, že nikdy predmetný hotel neprevzal do svojej správy a nevznikla mu zo zákona alebo na základe akéhokoľvek zmluvného dojednania povinnosť opatrovať predmetný záloh a chrániť ho pred poškodením, zneužitím a zničením.*

Už v predchádzajúcom štádiu konania odvolací súd konštatoval, že takáto povinnosť vyplýva z ust. § 129f ods. 4 Hospodárskeho zákonníka a vzťahuje sa tak na záloh hnutel'ný (ručný záloh), ako aj na záloh nehnuteľný. Porušenie povinností vyplývajúcich z citovaného zákonného ustanovenia môže zakladať zodpovednosť žalovaného subjektu v zmysle § 145 Hospodárskeho zákonníka.

Odvolaací súd opätovne zdôrazňuje, že otázku, či v danom prípade došlo k odovzdaniu hotela [REDAKOVANÉ] žalovanému ako záložnému veriteľovi s povinnosťou chrániť ho pred poškodením, zneužitím a zničením, súd prvej inštancie správne ustálil a predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že tieto závery vyplývajú z nálezu Ústavného súdu SR IV. ÚS 562/2013-60 z 23.1.2014, ktorý sa danou vecou zaoberal a z ktorého plynie, že so zreteľom na ust. § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka v predmetnej veci je nutné aplikovať ustanovenia Hospodárskeho zákonníka, a teda právneho predpisu účinného do 31.12.1991...

Porušenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 129f ods. 4 Hospodárskeho zákonníka môže zakladať zodpovednosť zodpovedného subjektu, v danom prípade žalovaného, a to v súlade s ust. § 145 Hospodárskeho zákonníka. Otázku, či došlo k odovzdaniu hotela [REDAKOVANÉ] žalovanému ako záložnému veriteľovi súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia vyriešil a tieto jeho závery je potrebné považovať za vecne správne, pretože vyplývajú aj z vydaného nálezu Ústavného súdu SR. V bode II. bod 3 spomínaného nálezu Ústavný súd SR považuje za preukázané, že výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], riaditeľky pobočky žalovaného v rozhodnom období, obsahovala skutkové okolnosti, ktoré v súhrne potvrdzovali, že k odovzdaniu sporného hotela žalovanému došlo. Za týchto okolností je potrebné mať za preukázané, že hotel žalovanému skutočne odovzdaný bol a v závislosti od toho vznikla povinnosť na strane žalovaného sa o tento hotel ako predmet záložného práva aj riadne starať (v rozsahu záložného veriteľa) čo vyplýva z ust. § 129f ods. 4 Hospodárskeho zákonníka určujúceho záložnému veriteľovi povinnosť záloh opatrovať a chrániť ho pred poškodením, zneužitím a zničením.

Za týchto okolností zodpovedá záložný veriteľ za škodu, ktorá vznikla na predmetnom zálohu v zmysle § 145 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, dôkazné bremeno v súvislosti so zbavením sa zodpovednosti za túto škodu podľa § 145 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka je na žalovanom a zároveň je potrebné konštatovať, že žalovaný dôkazy, ktoré by absolútne vylučovali jeho zodpovednosť, nepredložil. Zodpovednosť za škody podľa § 145 a nasl. je založená na princípe zavinenia, ktorý je vyjadrený v ods. 2 tohto zákonného ustanovenia. V prípade zavinenia ide o vnútorný vzťah zodpovedného subjektu k vlastnému protiprávnemu konaniu (alebo aj opomenutiu) a k vzniku škody ako výsledku takejto skutočnosti. Zavinenie organizácie je konštruované výlučne na báze zavinenia orgánov a pracovníkov organizácie, v zákone sa vyslovuje tzv. prezumpcia zavinenia z čoho vyplýva, že zavinenie organizácie, ktorá inej organizácii spôsobila škodu protiprávnym úkonom (či opomenutím) sa predpokladá. Exkulpačné dôkazné bremeno spočíva na organizácii, ktorá škodu spôsobila...“

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o neopodstatnenosti jej prípadnej zodpovednosti za všetky tri druhy škôd (čo bolo aj úlohou okresného súdu po poslednom zrušení jeho rozhodnutia – vysporiadať sa s touto problematikou) napokon krajský súd vo vzťahu k určenej zodpovednosti za poškodenia spôsobené zanedbaním údržby uviedol: „... žalovaný v zmysle predpokladov § 145 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka v konaní nepochybne nepreukázal dôvody, ktoré by absolútne vylučovali jeho zodpovednosť za vznik tejto škody. K spôsobeniu škody nedochádza priamo len zavineným protiprávnym konaním organizácie, ale aj opomenutím tých povinností, ktoré vo vzťahu k nej plynú v prejednávanej veci priamo zo zákona. Je zrejmé, že žalovaný určité úkony v súvislosti s údržbou a ochranou objektu hotela v danom čase vykonával, nie však v dostatočnom rozsahu, a tak medzi takýmto jeho konaním, resp. opomenutím zákonných povinností a vzniknutou škodou je daná príčinná súvislosť.“

Krajský súd pri určení vzájomného pomeru zodpovednosti za škodu medzi stranami ustálil, že právny predchodca žalobkyne nebol v relevantnom čase zbavený vlastníckych práv a aj počas výkonu záložného práva má záložca ako vlastník veci nielen práva, ale aj povinnosti. V tejto súvislosti krajský súd uviedol: „Ako už bolo spomínané, právny predchodca žalobcu sa do roku 1996 zdržiaval v zahraničí a s výnimkou podania predmetného žalobného návrhu sa o nehnuteľnosť bližšie nezaujímal. Kľúče od hotela sa v rozhodnom čase nachádzali v úschove okresného súdu v súvislosti s prebiehajúcim výkonom rozhodnutia odpredajom hotela. Právny predchodca žalobcu súhlasil, aby žalovaný ako záložný vlastník nakladal s jeho majetkom a tento odpredal, čo bolo aj v jeho záujme, keďže poskytnutý úver na zakúpenie objektu hotela uhradený nebol (dodatok č. 1 a č. 2/1993 záložnej zmluvy). Po zastavení exekučného konania, v ktorom nedošlo k predaju nehnuteľnosti, rovnako ako aj mimosúdnou cestou, boli kľúče od objektu vo februári 1998 vydané žalovanému a aj právnenému predchodcovi žalobcu. Podstatné je, že nebolo preukázané, že by žalovaný aktívne bránil pôvodnému žalobcovi v prípadnej starostlivosti o objekt hotela, ktorý už nemal záujem ďalej prevádzkovať. Žalovaný ešte v novembri 1993 vyzýval právneho predchodcu žalobcu k zabezpečeniu jeho majetku proti znehodnoteniu, scudzeniu alebo zabráneniu, aby neodbornými zásahmi nedošlo k zníženiu hodnoty tejto nehnuteľnosti (písomné podanie z 5.11.1993). Vzhľadom na uvedené nemožno vylúčiť aj pomernú zodpovednosť pôvodného žalobcu za škodu vzniknutú na objekte hotela plynúcu zo zanedbaných opráv a údržby, ktorej rozsah so zreteľom na všetky popísané okolnosti veci určil odvolací súd v 1/2-ici.“

Vo vzťahu k určeniu úroku z omeškania krajský súd v podstatnom uviedol: „Pokiaľ prvoinštančný súd úrok z omeškania, ktorý žalobca v konaní uplatnil a žalovaný rozporoval vôbec vznik omeškania z jeho strany s akýmkoľvek plnením, posudzoval podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka, nepostupoval správnym spôsobom. Je ďalej zrejmé, že pôvodne podaná žaloba právneho predchodcu žalobcu neobsahovala vyčíslenie žiadanej náhrady škody s tým, že jej výšku navrhoval žalobca určiť podľa znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca. Po predložení znaleckého posudku na pojednávaní konanom dňa 28.8.1998 (č. l. 138) súd prvej inštancie doručil žalovanému doplnenie žalobného návrhu žalobcu zo dňa 12.2.1998, ani nasledujúci deň žalovaný, ktorý už vedel, v akom rozsahu má podľa doplnenej žaloby žalobcu plniť, škodu neuhradil a preto nasledujúcim dňom 30.8.1998 sa dostal do omeškania.“

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), čo odôvodnila nedostatočným a prekvapivým rozhodnutím odvolacieho súdu. Za nepreskúmateľné považovala sťažovateľka aj rozhodnutie o náhrade trov konania, keďže žalobkyňa bola úspešná iba čiastočne. Sťažovateľka podala aj dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom vymedzila okruh niekoľkých právnych otázok, o ktorých tvrdila, že v praxi dovolacieho súdu neboli riešené.

Najvyšší súd vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom uviedol: „... odvolací súd dostatočne odôvodnil svoj záver o čiastočnej dôvodnosti podanej žaloby a k svojmu konečnému rozhodnutiu dospel na základe snahy o spravodlivé usporiadanie vzťahu medzi stranami sporu, zohľadniac všetky rozhodujúce okolnosti prejednávaneho prípadu.“ Najvyšší súd vyhodnotil jednotlivé námietky sťažovateľky ako nedôvodné najmä v bode 28.4.

Vo vzťahu k dovolaniu sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd identifikoval tri nastolené otázky: „1) priznanie samotnému škodcovi nárok na náhradu škody (a tiež nárok na náhradu trov konania) voči druhému škodcovi, ak obaja škodcovia zodpovedajú podľa názoru súdu za danú škodu v rovnakom pomere; tiež posúdenie miery úspešnosti takého škodcu v konaní na účely rozhodnutia o náhrade trov konania; 2) aplikácia ustanovení Hospodárskeho zákonníka na vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou vzniknuté na základe dodatkov k záložnej zmluve; 3) či zálohom podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka môže byť aj nehnuteľná vec“

K prvej otázke najvyšší súd, odkazujúc na svoje závery v bode 24, zároveň uviedol: „Ak žalovaná tvrdí, že pôvodný žalobca jej spôsobil škodu, mala možnosť si svoj prípadný nárok uplatniť vzájomnou žalobou či kompenzačnou námietkou, čo však kvalifikovaným spôsobom neurobila. Predmetom konania tak nebolo posudzovanie zodpovednosti za škodu pôvodného žalobcu ako škodcu voči žalovanej ako poškodenej, ale len posudzovanie spoluzavinenia pôvodného žalobcu ako poškodeného na vzniku škody spôsobenej zo strany žalovanej, čo sú dve úplne odlišné situácie... Rozhodnutie odvolacieho súdu teda nezáviselo od posúdenia právnej otázky tak, ako ju formulovala žalovaná.“

K druhej otázke najvyšší súd uviedol: „... Žalovaná totiž nijako nevysvetlila, ako by sa zmenilo jej postavenie v spore, ak by táto otázka bola posúdená tak, že právny režim dodatkov k záložnej zmluve by bol podľa ustanovení Obchodného zákonníka... Otázka právneho režimu... bola už vyriešená nálezom Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 562/2013-60 zo dňa 23.01.2014... Hoci sa ústavný súd výslovne nevyjadril k otázke dodatkov k záložnej zmluve (uzavreté za účinnosti Obchodného zákonníka), logickým výkladom jeho rozhodnutia nemožno dospieť k inému záveru ako k tomu, že ani uzavretie dodatkov nič nemení na podriadenosti režimu Hospodárskeho zákonníka.“

Vo vzťahu k tretej dovolacej otázke najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že z obsahu spisu nevyplývalo, že by sťažovateľka v odvolaní proti rozsudku okresného súdu namietala nesprávnosť právneho záveru posúdenia toho, či aj nehnuteľná vec môže byť zálohom vo vzťahu k § 129f ods. 4 Hospodárskeho zákonníka. Na uvedenom základe aj túto otázku vyhodnotil najvyšší súd ako neprípustnú.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nenamietala závery najvyššieho súdu o nároku na trovy konania, pričom v tejto časti dovolania bola sťažovateľka úspešná, ústavný súd citovať z rozhodnutia najvyššieho súdu ďalej nebude.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podľa názoru sťažovateľky je rozsudok krajského súdu nedostatočne odôvodnený a „neodpovedá ani na viaceré relevantné otázky tohto sporu, ktoré nastolila, resp. kládla sťažovateľka opakovane v priebehu tohto konania všetkým konajúcim súdom.“. Sťažovateľka argumentuje, že vo svojom vyjadrení z 19. marca 2018, ktoré podala na základe výzvy odvolacieho súdu, nastolila osem právne relevantných otázok (bod 19 ústavnej sťažnosti), pričom krajský súd sa s nimi nevyšporiadal.

6. Rovnaké výhrady vzniesla sťažovateľka aj proti rozsudku najvyššieho súdu, ktorý teda v dôsledku nedostatočného odôvodnenia považuje za nepreskúmateľný. Navyiac, sťažovateľka vytyka najvyššiemu súdu aj mylný záver, že otázku týkajúcu sa § 129f ods. 4 Hospodárskeho zákonníka nenastolila v odvolacom konaní, pričom uviedla, že tak urobila v bode 3.2 odvolania.

7. Prieťahy v konaní (viac ako 25 rokov trvajúci spor) odôvodnila sťažovateľka tým, že okresný súd vydal v napadnutom konaní celkovo osem meritórnych rozsudkov s diametrálne odlišnými právnymi posúdeniami a aj posledný rozsudok bol napadnutý odvolaním, pričom odvolací súd ho potvrdil iba v časti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) najmä postupom okresného súdu, ktorý podľa jej názoru nie je schopný ani po 25 rokoch vydať zákonné rozhodnutie.

Ďalej sťažovateľka namieta porušenie práva na spravodlivé konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) tým, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu nie sú dostatočne odôvodnené, neposkytujú odpovede na relevantné právne otázky, teda sú nepreskúmateľné.

III.1. K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu:

9. V rámci predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľkou uplatnenú argumentáciu konštatuje, že ústavnú sťažnosť je potrebné v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

Ústavný súd nie je podľa ústavy jediným a výlučným orgánom ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) nemal ústavný súd právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, keďže právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, ktoré ním údajne mali byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu a prostredníctvom dovolania najvyšší súd, pričom podanie dovolania sťažovateľka aj využila.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných

práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (III. ÚS 149/04, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 544/2017)]. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04, III. ÚS 198/2020).

11. Sťažovateľka namietala nedostatočné odôvodnenie obidvoch napadnutých rozhodnutí. K nedostatočnému odôvodneniu rozsudku krajského súdu ústavný súd uvádza, že sťažovateľka v dovolaní namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Uvedeným dovolacím dôvodom sa najvyšší súd riadne zaoberal a konštatoval, že odvolací súd poskytol dostatočnú odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne argumenty uplatňované v sťažovateľkou podanom odvolaní (body 28.1 – 28.5 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu).

12. Berúc do úvahy závery napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom opakovane predostiera argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené, a teda v tomto bola právam sťažovateľky ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) poskytnutá. S ohľadom na uvedené, ako i na to, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti sama uviedla, že má v podstate totožné výhrady proti obom napadnutým rozhodnutiam, ústavný súd odmietol v tejto časti ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv rozsudkom najvyššieho súdu:

13. O zjavne neopodstatnený návrh ide, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. III. ÚS 300/06, I. ÚS 450/2017).

14. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové

právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998) vrátane povinnosti súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

15. Inými slovami, z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, keď sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Naopak, ak všeobecný súd rešpektuje kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, nepatrí do právomoci ústavného súdu „posudzovať“ hodnotenie dôkazov, resp. posudzovanie skutkového stavu ako správne zisteného všeobecným súdom.

16. Najvyšší súd ako súd dovolací konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnutý rozsudok najvyššieho súdu v časti, v ktorej ho sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vymedzila, aj náležite odôvodnený. Najvyšší súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené tvrdenia a námietky, ku ktorým vo svojej primerane podrobnej argumentácii zdôvodnil svoje úvahy, opierajúc sa o skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a z nich odvodené právne závery. Vzhľadom na podrobnú a precíznu právnu argumentáciu predostretú ku skutkovým okolnostiam a k ich právnemu posúdeniu vyjadrenú v rozsudku najvyššieho súdu, ktorá vyčerpávajúcym spôsobom obsiahla právnu podstatu predmetnej právnej veci sťažovateľky s odkazmi aj na príslušnú právnu úpravu, nie je potrebné z pohľadu ústavného súdu uvádzať ďalšie podporné/vysvetľujúce argumenty.

Ústavný súd však na tomto mieste považuje za potrebné zdôrazniť, že špecifikom preskúmvanej veci je práve jej dlhé trvanie a niekoľko predošlých súdnych rozhodnutí vrátane rozhodnutia ústavného súdu, v rámci ktorých boli právne podstatné otázky právoplatne zodpovedané (napr. otázka aplikácie Hospodárskeho zákonníka či otázka súvisiaca s odovzdaním hotela). Nemôže byť preto chybou napádaného rozhodnutia, pokiaľ sa „meritórne“ nezaoberá otázkami vyriešenými v skorších štádiách konania.

17. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

18. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľky o mylnom hodnotení tretej otázky (či zálohom v zmysle ustanovení Hospodárskeho zákonníka môže byť aj nehnuteľná vec) najvyšším súdom v tom smere, že túto údajne neuplatnila v odvolaní, ústavný súd uvádza, že nie je súdom skutkovým, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež, že nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľky (navyše za situácie, keď sťažovateľka podané odvolanie k ústavnej sťažnosti nepripojila).

K otázke prípustnosti dovolania ústavný súd dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv (IV. ÚS 35/02, II. ÚS 103/09, II. ÚS 395/09, I. ÚS 595/2012).

19. Na základe uvedeného ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietaným priet'ahom v konaní v napadnutom konaní okresného súdu:

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odôvodnila „*neprípravenosťou prvoinštančného súdu vydať zákonné rozhodnutie*“. Uviedla, že okresný súd vydal v konaní osem meritórnych rozsudkov založených na odlišných právnych tvrdeniach.

21. Ústavný súd v právnej veci sťažovateľky rozhodoval v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 728/2017, kde v pozícii sťažovateľky vystupovala žalobkyňa a namietala porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu. Konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu v štádiu odvolacieho konania. Ústavný súd rozhodol v uvedenom konaní nálezom č. k. III. ÚS 728/2017 z 22. mája 2018 tak, že vyslovil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov okresným súdom aj krajským súdom. Zároveň prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov.

Vo vzťahu k okresnému súdu ústavný súd uviedol: „Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedol, že vo veci už meritórne rozhodol osemkrát, avšak po uplatnení odvolaní boli

predmetné rozsudky zrušené, čo je nesporným znakom neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, a to ústavný súd vedie k záveru, že týmto postupom došlo porušeniu označených práv sťažovateľky.“ Po rozhodnutí ústavným súdom krajský súd rozhodol vo veci práve napadnutým rozsudkom, ktorým rozsudok okresného súdu v časti potvrdil a v časti zrušil a zmenil. Pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napadla iba konanie na okresnom súde.

22. Napriek uvedenému nálezu ústavného súdu nie je možné v prípade sťažovateľky vysloviť porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu. Podstatným rozdielom je totiž skutočnosť, že v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou bola vec meritórne právoplatne skončená (na rozdiel od situácie v roku 2017). Najvyšší súd síce zrušil rozsudok krajského súdu, no iba v časti priznania nároku na náhradu trov konania, pričom konanie vrátil krajskému súdu. Naproti tomu v náleze, ktorým ústavný súd konštatoval porušenie práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bola vec v štádiu odvolacieho konania v celej svojej šírke.

23. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, I. ÚS 247/2021).

24. Ochrana základnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prejednanie veci v primeranej lehote (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou EŠLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

25. S prihliadnutím na uvedené a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom

prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uvedenými (finančné zadost'učinenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. október 2021

Peter Molnár
predseda senátu